

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

בפני כב' השופט שאול מנהיים

התובעת: אורלי טל

ע"י עו"ד יעקב קלדרון

- נגד -

הנתבעים:

1. האוניברסיטה הפתוחה

2. ד"ר אריה נחמיאס

3. ליפז ויניצקי

4. אלדד ברקוביץ

5. תמר גוילי

ע"י עו"ד דרור גולדשטיין

פסק דין

1

2

3 1. תביעה כספית על סך 3,172,000 ₪ בה טוענת התובעת להפרת זכויותיה ושימוש שלא כדין
4 מצד הנתבעת 1 במודל פדגוגי שהגתה התובעת ללימודי שנת השלמה (שנה ד') בחשבונאות.

5

6

מבוא

7 2. התובעת היא רואת חשבון ועורכת דין בהשכלתה, העוסקת בין היתר בהוראת קורסים
8 באוניברסיטאיים בתחומי המיסים והחשבונאות. במועדים הרלוונטיים לתביעה עבדה
9 התובעת בלשכה המשפטית של אגף מס הכנסה.

10

11 3. הנתבעת 1 היא מוסד מוכר להשכלה גבוהה (להלן: "האוניברסיטה"). הנתבע 2 שימש
12 במועדים הרלוונטיים לתביעה ראש התוכנית לתואר שני במינהל עסקים באוניברסיטה.
13 הנתבעים 3-5 עובדים באוניברסיטה במסגרת התוכנית ללימודי המשך "תפנית". הנתבע 3
14 אחראי על התוכנית, הנתבע 4 אחראי על תקציבה, והנתבעת 5 היא מנהלת התוכנית.

15

16 4. לפי תוכנית הלימודים הרשמית באוניברסיטאות בישראל, משך לימודי תואר ראשון
17 בחשבונאות הוא 3 שנים. לאחר מכן קיימת אפשרות לסטודנטים להוסיף ללימודי התואר
18 שנה רביעית, הנלמדת במקביל להתמחות, אשר מכונה בעגה המקצועית "שנת השלמה"
19 (להלן: "שנת ההשלמה"). בשנה זו לומד הסטודנט שלושה קורסים: "פיננסית", "ביקורת"
20 ו"מיסים". חלקם הגדול של הסטודנטים לתואר ראשון בחשבונאות בוחרים ללמוד שנת

1 מתוך 21

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 השלמה זו, שכן היא מקנה להם פטורים מחלק מהבחינות של מועצת רואי החשבון
- 2 בישראל.
- 3
- 4 5. לטענת התובעת, היא הגתה מודל פדגוגי לשנת ההשלמה העונה על צרכי הסטודנט, ופנתה
- 5 לאוניברסיטה על מנת ליישמו במסגרתה תוך יצירת שותפות בין הצדדים. בתביעתה טוענת
- 6 התובעת כי לאחר כשלון מו"מ שנוהל בין הצדדים, במסגרתו חשפה התובעת את המודל
- 7 הפדגוגי לפני הנתבעים 2-5 שפעלו מולה מטעמה של האוניברסיטה, עושה האוניברסיטה
- 8 החל משנת 2009 (כלומר לאחר הגשת התביעה, שהוגשה בחודש אוקטובר 2007) שימוש
- 9 במודל הפדגוגי שהגתה התובעת, ללא רשותה ותוך הפרת זכויותיה.
- 10
- 11 **עיקר גרסת התובעת**
- 12 6. התובעת הגתה את המודל הפדגוגי תוך שימוש בניסיונה הן כסטודנטית והן כמרצה, במשך
- 13 כ- 4 שנים (משנת 2003 ועד לשנת 2006) ובהשקעה של 1,500 שעות. לטענתה מדובר במודל
- 14 ייחודי ומקורי שהיא יזמה, הלוקח בחשבון שלושה אלמנטים מהותיים:
- 15 א. פטור מחלק ממבחני מועצת רואי החשבון וסיכויי מעבר גבוהים בבחינות
- 16 המועצה הנותרות.
- 17 ב. עלות נמוכה של שכר לימוד.
- 18 ג. שילוב של שיטות הוראה שאינן פרונטאליות.
- 19 7. תוכנית הלימודים המממשת את המודל בנויה כך (סעיף 14 בכתב התביעה):
- 20 א. הקורס "פיננסית" יועבר על ידי טובי המרצים בתחום בארץ, בהרצאות
- 21 פרונטאליות של פעם עד פעמיים בשבוע.
- 22 ב. הקורסים "ביקורת" ו"מיסים" יועברו בשיטת Distance Learning (למידה
- 23 מרחוק) באמצעות האינטרנט, בשילוב עם מפגשי הנחייה תקופתיים.
- 24 לטענת התובעת, שילובן של שיטות ההוראה בשלושת הקורסים של שנת ההשלמה הם מודל
- 25 פדגוגי פרי יצירתה (להלן: "המודל הפדגוגי").
- 26
- 27 8. התובעת רצתה ליצור קשר עם האוניברסיטה, שהיא בעלת המבנה האקדמי, המערכת
- 28 השיווקית ואנשי הסגל המתאימים ליישום המודל הפדגוגי. האינטרס של האוניברסיטה נבע
- 29 מכך שעד אותו שלב היא לא כללה בתוכנית לימודי החשבונאות תוכנית של שנת השלמה,
- 30 ולכן הוספת תכנית כזו תגדיל את מספר הסטודנטים. כמו כן התוכנית תהיה פתוחה
- 31 לסטודנטים מכל הארץ, ולא רק לאלו שלמדו לתואר ראשון בחשבונאות באוניברסיטה
- 32 הפתוחה. הדבר טומן בחובו משמעות כלכלית גדולה לאוניברסיטה. עוד טוענת התובעת כי
- 33 בעוד שיתר המוסדות האקדמיים המנהלים תוכנית של שנת השלמה גובים עברה בין 20,000
- 34 ל-25,000 ₪, העלות לסטודנט של שנת ההשלמה במודל הפדגוגי שהיא הגתה והביאה בפני
- 35 האוניברסיטה היא 15,000 ₪ בלבד, דבר שיגדיל את הביקוש בקרב הסטודנטים.

2 מתוך 21

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1
- 2 9. ביום 3/10/06, במהלך אירוע פרטי (בר מצווה של בנו) של מכר משותף נפגשה התובעת עם
- 3 מר דוד קליבנסקי, מנכ"ל האוניברסיטה במועדים הרלוונטיים לתביעה, וביקשה לקבוע
- 4 פגישה בקשר לרעיון שיש לה בתחום לימודי החשבונאות, והשניים קבעו להיפגש במשרדו.
- 5 ביום 25/1/07 התקיימה הפגישה המדוברת בה נכחו התובעת, מר קליבנסקי והנתבע 3,
- 6 ובמסגרתה הציגה התובעת את יסודות הרעיון שלה. לטענתה הדגישה התובעת כי מדובר
- 7 ברעיון שלה וכי מטרת הפגישה היא אפשרות למציאת שותף להוצאת הרעיון אל הפועל,
- 8 כשבסיום הפגישה הוסכם שהנתבע 3 יבדוק את העניין עם הגורמים הרלוונטיים
- 9 באוניברסיטה.
- 10
- 11 10. ביום 22/3/07 נפגשו התובעת עם הנתבעים במשרדו של הנתבע 2, במהלכה פרשה לפנייהם
- 12 התובעת את המודל הפדגוגי. לטענת התובעת הפגישה, שהיא הפגישה הקונקרטית
- 13 הראשונה שהתקיימה בנושא, הסתיימה בנימה חיובית, וברושם שהאוניברסיטה תרצה
- 14 לשתף עם התובעת פעולה ביישום המודל במסגרת תוכנית הלימודים, כשבתמורה תשמש
- 15 התובעת מרכזת אקדמית של תוכנית שנת ההשלמה. לטענת התובעת בשלב זה פנה אליה
- 16 הנתבע 2 ואמר "בואי נמשיך הלאה" (סעיף 35 בתצהיר התובעת), ומכך עולה
- 17 שהאוניברסיטה הייתה מעוניינת בשיתוף פעולה עם התובעת. כמו כן נמסרו לתובעת ערכות
- 18 לימוד של האוניברסיטה הנלמדות בקורסים "ביקורת" ו"מיסים" במסגרת תכנית
- 19 הלימודים התלת-שנתית של האוניברסיטה, על מנת שהתובעת תוכל לבחון את החומר
- 20 הנלמד באוניברסיטה במסגרת לימודי התואר הראשון בחשבונאות. עוד טוענת התובעת כי
- 21 היא בעלת הקשרים המתאימים בתחום להוצאת התוכנית אל הפועל והיא זו שיצרה קשר
- 22 עם מרצים שונים בארץ לבדוק את נכונותם ליטול חלק בתוכנית. לטענת התובעת, נערך
- 23 לבקשתה פרוטוקול לשיבה, אותו ערכה הנתבעת 5 והועלה על הכתב במסמך מיום 10/4/07
- 24 (נספח ב' לתצהיר התובעת). התובעת רואה במסמך זה עדות לגמירות דעתה של
- 25 האוניברסיטה לשיתוף פעולה עימה ולחלוקת הסמכויות והתפקידים בין התובעת לבין שאר
- 26 השותפים ליוזמה. בהמלצת הנתבע 2 נפגשה התובעת ביום 20/4/07 עם ר"ח יואב
- 27 פיאטקובסקי, אליו הפנה אותה הנתבע 2, במטרה לבחון את האפשרות שהוא ישמש המרכז
- 28 האקדמי של תחום הביקורת בשנת ההשלמה. ביום 20/5/07 העבירה התובעת לנתבעת 5
- 29 הצעת תקציב. לטענת התובעת, משלב זה החלו הנתבעים לדחוק רגליה מהתוכנית ולפעול
- 30 מאחורי גבה לפיתוחה מבלי לשתף את התובעת. ביום 17/7/07 התקיימה פגישה נוספת בין
- 31 התובעת לנתבעים. פגישה זו הוקלטה בסתר על ידי התובעת, וזאת לטענתה בשל בעיית
- 32 האמון שנוצרה כבר בשלב זה. במהלך פגישה זו הביע הנתבע 2 נכונות לשיתוף פעולה,
- 33 וכשאמרה לנתבע 2 שתחזור אליו עם תשובה "האם אנחנו מתחננים או לא" השיב לה
- 34 הנתבע 2 "לא אם אנחנו מתחננים, אנחנו מתחננים, כבר החלטנו" (סעיף 90 בתצהיר

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 התובעת). מדברים אלו למדה התובעת, לטענתה, כי האוניברסיטה מעוניינת ביוזמה
2 העסקית שלה.
3
- 4 11. בסופו של דבר שיתוף הפעולה לא יצא אל הפועל, ולטענת התובעת בכתב התביעה
5 האוניברסיטה מתכוונת לעשות שימוש במודל הפדגוגי, תוך הצגתו כשלה, דבר המהווה
6 פגיעה בזכויותיה של התובעת כהוגת המודל הפדגוגי וכיוזמת התוכנית ליישום בפועל.
7
- 8 12. התובעת סומכת תביעתה על העילות הבאות: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת אמון
9 כיום, הפרת חובת אמון כיום והפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, רשלנות ופעילות בחוסר
10 תום לב רבתי, גזל סוד מסחרי, גניבת עין והפרת זכות יוצרים חומרית ומוסרית.
11
- 12 13. בתביעתה עותרת התובעת לחייב את הנתבעים כלפיה ביחד ולחוד.
13
- 14 14. מטעם התובעת העידו היא עצמה וכן מומחה מטעמה, מר ישראל שקד, כלכלן, שהעיד
15 באשר לשוויון הכלכלי של המיזם והרווח שהיה צפוי לזים.
16
- 17 **עיקר גרסת הנתבעים**
- 18 15. האוניברסיטה טוענת כי כבר בטרם פנתה אליה התובעת החלה בגיבושה של תוכנית
19 לימודים לשנת ההשלמה, ואף פנתה בעניין זה למועצת רואי החשבון. כבר ביום 11/5/06,
20 כחמישה חודשים לפני המפגש הראשון (והערטילאי לחלוטין) בין התובעת לבין מי שהיה אז
21 מנכ"ל האוניברסיטה, פנה הנתבע 2 למועצת רואי החשבון בבקשה להרחבת הפטורים בגין
22 לימודי שנת ההשלמה במטרה לבחון אפשרות הפעלתה של תוכנית לימודים לשנת השלמה
23 באוניברסיטה. אין מדובר ביוזמה שבאה בעקבות הפגישות עם התובעת, אלא ברעיון
24 שהאוניברסיטה החלה בפעולות ליישום עוד לפני שפנתה אליה התובעת. עצם פניית
25 האוניברסיטה, באמצעות הנתבע 2, למועצת רואי החשבון בעניין קיום אפשרי של לימודי
26 שנת השלמה במסגרת האוניברסיטה במועד שקדם ליצירת הקשר הראשון בין התובעת לבין
27 מי מהנתבעים אינו שנוי במחלוקת.
28
- 29 16. הקשר בין התובעת לאוניברסיטה נוצר בניסיון לבחון אפשרות לשלב את התובעת, לנוכח
30 השכלתה וניסיונה, בתוכנית לשנת ההשלמה. ניסיון זה לא יצא בסופו של דבר אל הפועל
31 לנוכח פערים בין הצדדים. בשום שלב לא הגיעו הצדדים להסכמה ולא נכרת ביניהם חוזה
32 מחייב, והתובעת לא הוכיחה כי המו"מ שנוהל עימה היה בחוסר תום לב.
33

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

17. התובעת לא הוכיחה את טענותיה בדבר הגייתו ופיתוחו של המודל הפדגוגי, או כי המציאה שיטה חדשה שלא הייתה ידועה או מיושמת אצל האוניברסיטה קודם לכן, ולא תמכה טענותיה בעניין זה בחוות דעת מומחה. שלושת האלמנטים שעליהם מבוסס המודל הפדגוגי לטענת התובעת, ואולי מדויק יותר יהיה לומר – שלושת יעדי המודל כפי שהוצגו על ידי התובעת (פטור חלקי ממבחני המועצה, עלות שכר לימוד נמוכה, וחסכון זמן לסטודנטים תוך שימוש בלימוד מרחוק) הם קווים כלליים שמנחים כל תוכנית הנוהגת באוניברסיטה הפתוחה, ואין בהם כל חידוש. בשל כך גם אין לומר כי המודל שהציגה התובעת הוא בגדר סוד מסחרי, שכן המידע שהציגה התובעת היה ידוע וזמין לכל עוד קודם לכן. לפיכך התובעת לא הוכיחה כי קיימות לה זכויות משפטיות כלשהן במודל הפדגוגי, וכי האוניברסיטה פגעה בזכויות מוגנות.
 18. טענות התובעת בדבר שעות העבודה שהשקיעה אינן נתמכות במסמכים, ואין שום עדות להשקעה כלשהי, ובכל מקרה כל השעות אותן השקיעה התובעת שלא לפי דרישת האוניברסיטה אינן רלוונטיות. בנוסף לא הוכח התעריף הנטען של \$200 לשעת עבודה.
 19. התובעת טוענת לנזקים בשיעור מופרך של 3,172,000 ₪ שאף אחד מהם לא הוכח.
 20. אין מקום להתייחס לחוות דעת המומחה מטעם התובעת מר ישראל שקד, שכן תחום מומחיותו לא הוכח, ולפיכך הוא אינו בגדר עד מומחה וכל עדותו היא עדות סברה. כמו כן הדברים האמורים בחוות דעתו אינם רלוונטיים לעילות התביעה והם מהווים הרחבת חזית אסורה.
 21. התובעת לא פירטה מדוע יש לחייב את הנתבעים 2-5 באופן אישי, ולא הוכיחה טענותיה כלפיהם. כל פעולה שעשו הנתבעים 2-5 מול התובעת נעשו במסגרת עבודתם אצל האוניברסיטה, ולא הוכחה עילה לחייב מי מהם באופן אישי.
 22. מטעם הנתבעים העידו הנתבעים 2-5, מנכ"ל האוניברסיטה במועדים הרלוונטיים לתביעה דוד קליבנסקי, ורו"ח יואב פיאטקובסקי.
- דיון והכרעה**
- קיומה של זכות יוצרים בת הגנה במודל הפדגוגי**
23. התובעת מבססת תביעתה על כך שהמודל הפדגוגי מוגן לפי דיני זכויות יוצרים, ושהנתבעים הפרו את זכויותיה אלה של התובעת בו. לפיכך ראשית עלי לבחון האם המודל הפדגוגי לו טוענת התובעת זכאי להגנה כזכות יוצרים.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1
2 24. כדי לזכות בהגנה לפי דיני זכויות יוצרים, יש להוכיח לכל הפחות שלושה תנאים מצטברים :
3 קיומה של "יצירה" במובן דיני זכויות היוצרים; קיום יצירתיות ביצירה; ועמידה במבחן
4 ההשקעה (כאשר בין שני האחרונים, מבחן היצירתיות הוא החשוב יותר כפי שנראה
5 בהמשך). נבחן עתה האם הוכיחה התובעת כי עניינה עומד בשלושה תנאים מצטברים אלה,
6 ומובן שנטלי ההוכחה והשכנוע רובצים שניהם לפתחה של התובעת.
7
8 **"יצירה"**
9 25. התובעת לא תיארה את סוג היצירה שהיא טוענת שיצרה. במסגרת התביעה השתמשה
10 התובעת במונחים "מודל פדגוגי" ובמילה "רעיון".
11
12 26. סעיף 5 לחוק זכות יוצרים, תשס"ז-2007 (להלן "החוק") קובע כי רעיון אינו זוכה להגנת
13 החוק, וכי הגנה זו ניתנת רק לביטוי בצורה כלשהי:
14 **"זכות יוצרים ביצירה כאמור בסעיף 4 לא תחול על כל אחד מאלה, ואולם על דרך**
15 **ביטויים תחול זכות היוצרים:**
16 **רעיון;**
17 **תהליך ושיטת ביצוע;**
18 **מושג מתמטי;**
19 **עובדה או נתון;**
20 **חדשות היום".**
21
22 27. ביטוי נוסף לכלל לפיו כדי שתינתן הגנה לפי דיני זכויות היוצרים נדרש שלרעיון יהיה ביטוי
23 מצוי בסעיף 4(א)(1) לחוק, הקובע כי זכות יוצרים ביצירה שאינה תקליט תהיה **"יצירה**
24 **מקורית שהיא יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית או יצירה מוזיקלית,**
25 **המקובעת בצורה כלשהי".** כלל זה, לפיו הגנת דיני זכויות יוצרים אינו ניתן לרעיון
26 לכשעצמו אלא רק לדרך ביטוי מסוימת שלו שהיא בגדר "יצירה", ובתנאי נוסף – בלשון
27 סעיף 4 לחוק – שאותה יצירה "מקובעת בצורה כלשהי", לא נקבע לראשונה בחוק שנחקק
28 בשנת 2007, והוא עמד גם בבסיס דיני זכויות יוצרים במצב החוקי הקודם. גם הצדדים
29 התייחסו לסעיף 5 לחוק בסיכומיהם מבלי לדון כלל בשאלת תחולת החוק על ענייננו לאור
30 הוראות המעבר הקבועות בחוק. בדין עשו כן שני הצדדים, משום שבין שהחוק חל על ענייננו
31 ישירות ובין שלא, הוראות סעיפים 4 ו-5 שבו כפי שהובאו לעיל אינן מחדשות ואינן משנות
32 דבר ביחס לדין שקדם לו. בית משפט זה קבע לאחרונה (מפי כב' השופטת א' שטמר),
33 בהתבסס גם על פסיקה עקבית, שרובה ניתנה טרם חקיקת החוק בשנת 2007:
34 **"דרישה נוספת להכרה בזכות יוצרים היא כאמור בסעיף 4 בחוק, כי היצירה תהיה**
35 **מקובעת 'בצורה כלשהי'.**

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 סעיף 5 בחוק מוסיף על כך תנאים...
- 2 במילים אחרות: אין הגנה על רעיון כי אם לדרך הביטוי שלו על ידי היוצר (ע"א
- 3 559/69 דן אלמגור נ' גיורא גודיק, פ"ד (1) 825, 829 (1970)). הסיבה לכך נעוצה במתח
- 4 בין זכויות היוצר לבין שמירה על זכויות הציבור בדיני יוצרים, במתן האפשרות לציבור
- 5 כולו לעשות שימוש ברעיון, אך לא באופן מימושו על ידי אחר 'מהרעיון עצמו, זכאית
- 6 כל החברה ליהנות, שכן פוטנציאל הגלום בו יכול לשמש ולקדם את החברה כולה... ' (ת"א (מחוזי ת"א) 1457/89 יעל בוקשפן נ' אברהם נוב, פ"מ תשנ"ג (2) 353, 359
- 7 (1993)).
- 8
- 9 בע"א 23/81 משה הרשקו נ' חיים אורבך, פ"ד מב(3) 749, 759 (1988) מציין בית
- 10 המשפט העליון את הקושי הקיים לעיתים להבחין בין הרעיון לבין יישומו, ואכן אינו
- 11 קובע מסמרות.
- 12 סעיף 5(2) בחוק מוציא מכלל המוגנים ע"י החוק גם את התהליך ושיטת הביצוע.
- 13 כאמור לעיל לגבי עצם הרעיון, כך גם עצם התהליך או שיטת הביצוע אינם מוגנים,
- 14 אלא כשקבלו ביטוי ע"י קיבוע בצורה כלשהיא" (ה"פ (מחוזי מרכז) 1052-10-08 זיסו נ'
- 15 עיריית פתח – תקווה (לא פורסם, מיום 20/2/11); להלן "עניין זיסו").
- 16
- 17 28. נמצא, אם כן, כי הדרישה שתהיה בידי התובע המבקש לבסס תביעתו על דיני זכויות יוצרים
- 18 "יצירה" ה"מקובעת בצורה כלשהי", להבדיל מרעיון גרידא שלכשעצמו אינו זכאי להגנה על
- 19 פי דינים אלה, היא דרישה יסודית הטבועה בעצם טיבם של דיני זכויות היוצרים ובאיוון
- 20 שעליו הם מתבססים בין הגנה על זכותו של יוצר ביצירתו לבין זכותה של החברה כולה
- 21 לעשות שימוש חופשי ברעיונות לכשעצמם.
- 22
- 23 29. כפי שכבר נאמר, הדרישה לקיום "דרך ביטוי" של רעיון, שרק היא – להבדיל מהרעיון עצמו
- 24 – תוכל לזכות בהגנת דיני זכויות היוצרים, היא דרישה שאין לקבוע מסמרות צורניים
- 25 לגביה, ובלבד שאותה צורת ביטוי תעלה כדי "יצירה" ... המקובעת בצורה כלשהי"
- 26 שמתקיימים בה יסודות ההגדרות שבחוק לכל אחת מסוגי היצירות המוגנות על פיו. כך,
- 27 בעניין זיסו לעיל נקבע כי אף שהתובע שם לא תיאר את סוג היצירה שהוא טוען לה הרי
- 28 שהיא באה לידי ביטוי במכתבים, בהצעת מחקר שהגיש המבקש למדען הראשי ובמצגת
- 29 שהכין המבקש, ולכן נקבע שם כי קיימת יצירה בת הגנה.
- 30
- 31 30. נבחן עתה מהי הדרך בה ביטאה התובעת את הרעיון, שלטענתה הגתה. התובעת העידה כי
- 32 אין בידה מסמכים בדבר היוזמה העסקית שלה, וכי לא הביאה את המודל הפדגוגי לידי
- 33 ביטוי בכתב:

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 ש. בכל המסמכים שאת הגשת, אני לא ראיתי אף מסמך, ותתקני אותי אם יש
2 כזה, שהכותרת שלו היא הצעה, יוזמה, מודל פדגוגי, או איזה שהיא כותרת דומה,
3 זה נכון שאני פספסתי משהו?
4 ת. מסמך אין. בעל פה יש ויש.
5 ש. אני שאלתי על מסמך. תאמרי לי, אני מבין שהיו לך היזונים חוזרים
6 מסטודנטים, מה שאת מכנה פיתוח הפרויקט.
7 ת. המודל הפדגוגי.
8 ש. ההיזונים החוזרים האלה האם נעשו באיזה שהיא דרך שענו על שאלונים,
9 ראיונות כלשהם מסודרים, או שיחות אקראיות?
10 ת. לא שיחות אקראיות, היו שיחות בדרך כלל לפני או אחרי הרצאות שעשיתי
11 באוני' העברית. היו גם שיחות טלפון.
12 לשאלת בית המשפט
13 ש. יש בסיס נתונים כתוב שמתעד את ההיזונים החוזרים האלה, כמות, מועדים,
14 תכנים, התפלגות?
15 ת. לא, אין לי בסיס נתונים כזה כתוב."
16 (שורות 1-16 בפרוטוקול הדיון מיום 17/6/10).
17
18 31. בענייננו, התובעת לא טענה כי העבירה לאוניברסיטה מערכי שיעור שבנתה (למעט סילבוס
19 בקורס בדיני מיסים, שדווקא עליו אין היא אומרת שנגזל ממנה, הועתק או נעשה בו
20 שימוש), הרצאות שכתבה או דברים דומים. ההיפך הוא הנכון. האוניברסיטה היא שמסרה
21 לתובעת חומרים לימודיים (מערכי השיעור המועברים באוניברסיטה).
22
23 32. בסיכומיה טוענת התובעת כי המודל הוא יצירה מקורית לכל דבר ועניין שכן נהגה לאחר
24 "ביצוע היזונים רבים והשקעה של 1,500 שעות בליקוט נתונים, שיחות עם סטודנטים
25 והשקעת מחשבה רבה" (סעיף 115 לסיכומי התובעת). דין טענה זאת להידחות גם אם נקבל
26 כאמת את יסודותיה העובדתיים (וכפי שנראה בהמשך, אין זו מסקנתי מהראיות), שכן
27 כמבואר לעיל מחשבה, רבה ככל שתהיה, שאינה מובאת לידי ביטוי מוגדר שניתן להגדירו
28 כ"יצירה", אינה זכאית להגנה לפי דיני זכויות היוצרים. במובחן מעניין זיסו, בענייננו
29 התובעת לא ביטאה את הרעיון בדרך כלשהי שיכולה לעלות לכדי יצירה שיש לה הגנה בדיני
30 זכויות יוצרים. התובעת גם לא טענה שמסרה למי מהנתבעים מסמך אחר (על גבי נייר,
31 באמצעים אלקטרוניים או על גבי מדיה מגנטית), מצגת, התכתבות (על גבי נייר או
32 בתקשורת אלקטרונית) שבה מועלים הדברים על הכתב, וכל כיוצא באלה המכילים את
33 פרטי ה"מודל הפדגוגי" או את פרטיו (ובחס תכנית מפורטת של איזה משלושת הקורסים;
34 שמות מרצים; ראשי פרקים, למצער, של החומרים שיימסרו לסטודנטים במסגרת הלמידה
35 מרוחק ורשימות ביבליוגרפיות לקורסים הכלולים בתכנית או אפילו לאיזה מהם; או כל

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 פירוט קונקרטי אחר שמעבר לעצם עקרונות היסוד של הרעיון הכולל. פרט להצעת תקציב,
- 2 המסמך היחיד שמתייחס לעניין והתובעת הראתה שהעבירה הוא סילבוס קורס דיני מיסים
- 3 (נספח ג' לתצהירה), שאינו "המודל" שעליו מבוססת התביעה ואף אין טענה כי נעשה בו
- 4 שימוש, כי נגזל או הועתק.
- 5
- 6 33. משלא הציגה התובעת ולו בדל מסמך או צורת ביטוי אחרת, שאינה אמירה בעל פה בלבד,
- 7 הכוללת את "מודל הפדגוגי", אין בפנינו "יצירה" כלל. להיפך: בפנינו הודאת בעל דין כי
- 8 ה"מודל הפדגוגי" הוא רעיון שלא היה "מקובע בצורה כלשהי", משום ש"בעל פה" אינה
- 9 צורת "קביעה" של יצירה, ועל כן אין בפנינו "יצירה" כלל לעניין דיני זכויות היוצרים, אלא
- 10 רעיון בלבד שאינו זכאי להגנה.
- 11
- 12 34. בכך ניתן לסיים את הדיון בטענה כי הופרו זכויות יוצרים של התובעת, אולם מאחר
- 13 והצדדים התייחסו גם לעניינים נוספים בהקשר זה אתייחס להלן גם לרכיבים נוספים של
- 14 ההגנה הניתנת בדיני זכויות יוצרים, אף שנוכח האמור לעיל התייחסות זו היא מעל לצורך.
- 15
- 16 **"יצירתיות" ו"השקעה"**
- 17 35. גם לו המסקנה מהראיות היתה כי בפנינו "יצירה" לעניין דיני זכויות יוצרים, עדיין ביטוי
- 18 של הרעיון כיצירה יזכה להכרה בזכות יוצרים רק אם מתקיימים בו שני מבחנים מצטברים
- 19 נוספים על עצם קיומה של "יצירה": מבחן היצירתיות, ומבחן ההשקעה. מבחן היצירתיות
- 20 הוא בעל משקל רב יותר ממבחן ההשקעה (נ"א 8485/08 **The FA Premier League Limited**
- 21 **נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט** (לא פורסם, 14/3/2010), פסקה 34).
- 22 התובעת הציעה, לשיטתה, שילוב של שתי שיטות לימוד: לימוד מרחוק והוראה
- 23 פרונטאלית. לא מצאתי שבכך המציאה התובעת דבר שלא היה קודם לכן. שתי השיטות
- 24 קיימות וידועות בכלל, כאשר שיטת הלימוד מרחוק נפוצה ומיושמת באוניברסיטה מזה
- 25 שנים והיא ממאפייניה הייחודיים של אוניברסיטה זו הידועה בהפעלתה במסגרת תוכניות
- 26 לימודיה השונות. היה על התובעת להוכיח טענותיה בעניין מקוריות הרעיון. לשאלות בית
- 27 המשפט בנקודה זו השיבה התובעת כך:
- 28 **"ש. כלומר, המודל הפדגוגי אומר בואר נעשה את שלושת הקורסים שכולם**
- 29 **נותנים בשנה ד', כאשר אחד פרונטאלי, אחד בהוראה מרחוק מסוג אחד,**
- 30 **והשלישי בהוראה מרחוק מסוג אחר?**
- 31 **ת. נכון.**
- 32 **ש. ושני סוגי ההוראה מרחוק האלה, בפני עצמן הם לא מהפכה והם נוהגים כבר**
- 33 **באוניברסיטה הפתוחה בקורסים שונים אחרים?**
- 34 **ת. נכון, לא בשנה ד'."**
- 35 (שורות 31-28 בעמ' 41 ושורות 3-1 בעמ' 42 בפרוטוקול הדיון מיום 17/6/10).

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1
- 2 36. לא מצאתי שהתובעת חידשה או הטביעה חותם אישי שעולים לכדי יצירתיות או מקוריות,
- 3 וכי המציאה יצירה עצמאית. אפילו את המונח "מודל פדגוגי" הודתה התובעת שלא הגתה,
- 4 אלא הוא הגיע לידיעתה מהנתבע 2: "מי שהגה את הביטוי ואמר שהרעיון שלי הוא מודל
- 5 פדגוגי הוא אריה נחמיאס" (שורה 10 בעמ' 41 בפרוטוקול הדיון מיום 17/6/11). הדברים
- 6 נאמרים מעל לצורך, משום שהתביעה אינה מבוססת על כך שהנתבעים או מי מהם עושה
- 7 שימוש שלא כדין במונח "מודל פדגוגי" לכשעצמו.
- 8
- 9 37. ודוק. פנייתה של התובעת לאוניברסיטה באה לאחר שהאוניברסיטה כבר החלה בהליכים
- 10 לפתיחת תוכנית לשנת השלמה, המכונה בעדויות גם "שנה ד'" (מכתב הפנייה מיום 11/5/06
- 11 למועצת רואי החשבון), כך שגם במובן זה לא היה חידוש ולא היתה, מנקודת ראותה של
- 12 האוניברסיטה, "יצירתיות" בהצעה של התובעת. לטענת התובעת, התוכנית שעמדה לפתוח
- 13 האוניברסיטה הייתה מיועדת רק למי שסיים לימודי תואר ראשון אצלה ולא
- 14 באוניברסיטאות אחרות בעוד הרעיון שלה בא לסייע לה לפנות לבוגרים של כולן, אך עדיין
- 15 אין מדובר בחידוש ומקוריות ("יצירתיות") הנדרשים לשם קבלת ההגנה הנטענת. התובעת
- 16 לא טענה, וממילא אף לא הוכיחה, כי עצם פתיחת התכנית גם בפני בוגרי מוסדות אחרים
- 17 משנה את ה"מודל" או את תכניו המפורטים בכלל ובמידה של ממש בפרט (ככל שבכלל היו
- 18 בידה הצעות לתכנים מפורטים).
- 19
- 20 38. לכל אלה יש להוסיף גם את הבעייתיות הניכרת בגרסת התובעת לגבי ההשקעה שהשקיעה
- 21 ביצירת אותו "מודל פדגוגי" עליו מבוססת תביעתה. התובעת טוענת כי השקיעה לא פחות
- 22 מ-1,500 שעות(!) בגיבוש ה"מודל הפדגוגי". לגרסה זו של התובעת לא באה כל תמיכה. לא
- 23 הובא כל רישום של שעות העבודה. לא הוצג, ולטענת התובעת גם אין בנמצא ולא נערך
- 24 מעולם, כל תוצר כתוב של הפעולות שלטענתה עשתה בשעות רבות מאד אלה. לטענת
- 25 התובעת, פיתוח המודל הפדגוגי על ידה נמשך במשך כ-4 שנים. גם בהינתן כ-250 ימי עבודה
- 26 בשנה (הרבה למעלה מכמות ימי העבודה בשנת לימודים אקדמית), מדובר בכשעה וחצי
- 27 ביום, כל יום(!), כדי שהכמות הכוללת תגיע ל-1,500 שעות עבודה. מה בדיוק עשתה התובעת
- 28 במשך כמות אסטרנומית זו של שעות עבודה, המתקרבת לכמות השעות במשרה מלאה
- 29 בשנה תמימה? התובעת לא הצליחה לתת תשובה מניחה את הדעת לשאלה זו. פרט לחשיבה
- 30 על התכנית ולקבלת משוברים ("היזונים חוזרים", בלשונה של התובעת) מסטודנטים שלמדו
- 31 אצל התובעת באותן ארבע שנים, נטענה רק פעולה אחת נוספת והיא יצירת קשר עם מרצים
- 32 מובילים בארץ בתחומים הרלבנטיים על מנת לברר את נכונותם להשתתף בהוראה במסגרת
- 33 התכנית שהתובעת מנסה לגבש. קשה להבין איך פעולות אלה מצטברות אפילו לעשרה
- 34 אחוזים מכמות השעות הנטענת, ובמיוחד כאשר אין בנמצא כל כתובים שהם בנדון. זאת
- 35 ועוד: התובעת טענה בעדותה כי ה"היזונים החוזרים" מהסטודנטים לא התקבלו בשיחות

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 אקראיות, אולם אין בידי להאמין לטענה זו. היזון חוזר רציני וממשי שלא בשיחה אקראית
- 2 אינו יכול להיערך שלא בדרך של שאלון כתוב אחיד, אשר בנייתו מצריכה מחשבה
- 3 ותוצאותיו ניתנות לריכוז, ומרוכזות בפועל, ולאחר מכן עוברות תהליך של ניתוח בכלים
- 4 סטטיסטיים הבודקים את התפלגות העמדות בכל אחד מהעניינים הנבדקים ונתונים
- 5 נוספים (לדוגמה – סטיית התקן של התשובות, מובהקות בתוך קבוצות-משנה של
- 6 סטודנטים, ועוד). לא רק שלא הובא כל ריכוז וניתוח של הנתונים (שמלכתחילה לא נאספו
- 7 בכתב, לטענת התובעת עצמה), אלא שגם מעדותה של התובעת לא ניתן להבין מה היו
- 8 תוצאות ה"היזונים החוזרים" הנטענים וכיצד השפיעו על תוכן ה"מודל", וכיצד נבדקו אותן
- 9 תוצאות. אפילו השאלות הבסיסיות ביותר: מה בדיוק נבדק באותם "היזונים חוזרים", אלו
- 10 לקחים הופקו מהם וכיצד, ומה היה גודל האוכלוסייה שנתנה אותם, לא זכו לכל מענה
- 11 בכלל ולהוכחה בפרט. לכל היותר ניתן להבין מהתובעת כי בדרך זו למדה שהסטודנטים
- 12 אינם מרוצים משכר הלימוד הגבוה ומהשקעת השעות המרובה הנדרשים מהם בגין שנת
- 13 ההשלמה במצב הקיים, וכי אם תוצע תכנית לימודים לשנת השלמה שתעלה פחות ותצריך
- 14 פחות שעות נוכחות בכיתה במועדים שאינם גמישים, עשוי הביקוש ללימודי שנת ההשלמה,
- 15 שאינם חובה, לעלות. אלה מסקנות שבכל הכבוד לא נדרש מאמץ אינטלקטואלי מיוחד כדי
- 16 להסיקן גם ללא "היזונים חוזרים" שהצריכו, כנטען, שעות עבודה בהיקף כה עצום.
- 17 התובעת לא הביא לעדות אפילו סטודנט אחד שיעיד על אותם "היזונים חוזרים": על עצם
- 18 קיומם, על תוכנם, על כמות השאלות שנבדקו וכיו"ב. כך גם לגבי ההתקשרות עם מרצים
- 19 מובילים: לא רק שלא נאמר בכמה אנשים מדובר, מה נאמר להם וכמה זמן בקירוב נמשכו
- 20 שיחות הטלפון עימם, אלא שגם לא נמסר אפילו שם אחד של מרצה כזה, ומקל וחומר שלא
- 21 הובאה כל עדות של מרצה שהתובעת יצרה עימו קשר כדי לברר א נכונותו להשתתף
- 22 בהוראה בתכנית שהיא הגתה, לטענתה. לא ניתן כל הסבר להעדרה של כל ראיה להיקף
- 23 ולתוכן ההשקעה הנטענת, וקמה כאן החזקה בדבר משמעותה של אי הבאת ראיה רלבנטית
- 24 ללא הסבר סביר.
- 25
- 26 39. מכאן כי לא הוכח גם שה"מודל הפדגוגי", שלגביו עותרת התובעת לקבל הגנה בדיני זכויות
- 27 יוצרים וסעד בגין הפרת זכויות אלה, עומד ב"מבחן ההשקעה", ואף למעלה מכך: גרסת
- 28 התובעת לגבי היקף ותוכן ההשקעה בפיתוח ויצירת ה"מודל" התבררה כבלתי סבירה בעליל
- 29 ובלתי ראויה לאמון.
- 30
- 31 **סיכום הדיון בטענה של הפרת זכות יוצרים**
- 32 40. נמצא אפוא כי מבחינת הדיון התובעת לא הוכיחה מהו הביטוי לרעיון שלטענתה הגתה והיכן
- 33 הוא "מקובע", מהי היצירותיות הטמונה בו ומהו היקף ההשקעה שנדרש ליישומו. מנגד
- 34 הראתה האוניברסיטה כי הרעיון להפעיל שנת השלמה באוניברסיטה עלה בדעת אנשיה,
- 35 ואף הוחל בצעדים ראשוניים לקראת יישומו, עוד בטרם פנתה אליה התובעת, והדבר בא

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

לידי ביטוי בפנייה למועצת רואי החשבון, כך שגם בשאלת עצם העלאת הרעיון והראשונות
אצל האוניברסיטה קיים ספק רב באשר לטענותיה של התובעת. התובעת לא הכחישה רצון
זה של האוניברסיטה, אך טענה שהיא שהביאה לפני האוניברסיטה את האפשרות לפתוח
את התוכנית גם לבוגרי אוניברסיטאות אחרות. לא רק שלא מצאתי שמדובר ברעיון חדשני
(ובמסגרת זו לא הובאה כל ראיה לכך שהמוסדות שקיימו בתקופה הרלבנטית לימודי שנת
השלמה הציעו אותה רק לבוגרי אותו מוסד), אלא שגם לטענה זו לא בא ולו שמץ של ראיה
מלבד דבריה של התובעת עצמה. באלה אין די הן מחמת הוראת סעיף 54(2) לפקודת
הראיות [נוסח חדש], והן – וביתר שאת – מחמת חוסר הסבירות וחוסר המהינות של עדות
התובעת בכללותה כפי שבואר במסגרת הדיון ב"השקעה" הנטענת על ידי התובעת. די בכל
האמור לעיל כדי לדחות כליל את התביעה ככל שהיא מבוססת על דיני זכויות היוצרים,
וזאת גם מבלי להידרש לשאלה שהצדדים לא טענו לה חרף חשיבותה, והיא מהי ההפרה
הנטענת של זכות היוצרים ב"מודל", לו היתה זכות כזו (שהרי שימוש ברעיון, גם אם הרעיון
כלול ב"יצירה" או גלום בה או עומד בבסיסה, אינו יכול להיחשב להפרה של זכות היוצרים
משום שזו אינה חלה על הרעיון עצמו, כמבואר לעיל).

שימוש שלא כדין בסוד מסחרי

41. סעיף 5 לחוק עוולות מסחריות, תשנ"ט – 1999, מגדיר סוד מסחרי כך:
"סוד מסחרי", "סוד" - מידע עסקי, מכל סוג, שאינו נחלת הרבים ושאינו ניתן
לגילוי כדין בנקל על ידי אחרים, אשר סודיותו מקנה לבעליו יתרון עסקי על פני
מתחיריו, ובלבד שבעליו נוקט אמצעים סבירים לשמור על סודיותו";
42. לא מצאתי בטענות התובעת תשובה לשאלה מהו ה"סוד המסחרי" הנטען, כלומר מהו
המידע שהיה ברשות התובעת ולא היה בידי האוניברסיטה קודם לכן והיא לא הייתה יכולה
לגלותו, ובנקל, בעצמה. היה על התובעת להוכיח כי המידע שלטענתה הוא בגדר סוד מסחרי
אינו זמין לכל דורש, והיא לא עשתה כן. הנתונים בדבר עלויות שכר לימוד במוסדות
אחרים, מספר הסטודנטים הלומדים בשנות ההשלמה השונות באוניברסיטאות בארץ,
מספר הזכאים לתואר בחשבונאות להם מיועדת שנת ההשלמה ואחוז המעבר בבחינות
מועצת רואי החשבון – כל אלה, כמו גם כמות שעות הלימוד במסגרת שנת ההשלמה בכל
המוסדות בהם היתה קיימת מסגרת לימודים כזו, ודאי אינם בגדר מידע שידוע רק לתובעת
ולא הוכח שהנתבעים לא יכולים היו להשיגו בעצמם במאמץ לא גדול. כך גם לגבי שמות
המרצים המובילים בתחום, כטענת התובעת. מדובר בנתונים שלפחות את רובם (גובה שכר
הלימוד, תכנית הלימודים, מערכת השעות, שמות המרצים) ניתן למצוא בחיפוש פשוט
באתרי האינטרנט של המוסדות הרלבנטיים השונים להשכלה גבוהה בישראל, שמספרם
כידוע אינו גדול ואינו מגיע אפילו לעשרה. כמו כן לא הוכח ש"סודיותו" של המידע מקנה

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 לבעליו יתרון עסקי על מתחריו, וכי התובעת – הטוענת להיות בעליו של הסוד המסחרי –
2 נקטה אמצעים סבירים (או אמצעים כלשהם בכלל) לשמור על סודיותו.
3
- 4 43. מכאן, שלא הוכח כלל שהמידע שהיה בידי התובעת היה בגדר "סוד מסחרי" כהגדרתו
5 בחוק. זאת ועוד: התובעת גם לא הוכיחה כי מסרה נתונים אלה לנתבעים. מאחר ופרט
6 להצעת תקציב לא היה כל מסמך שמסרה התובעת לנתבעים, ומאחר ואין טענה שהצעת
7 התקציב כלל "סוד מסחרי" קונקרטי כלשהו, לא הוכיחה התובעת כלל שמסרה סוד מסחרי
8 כלשהו לנתבעים או למי מהם. ממילא לא הוכח שהנתבעים בכלל והאוניברסיטה בפרט
9 עושים שימוש ב"סוד מסחרי" שקיבלו מהתובעת.
10
- 11 44. התובעת טוענת כי הפעילות המתבצעת בפועל בתוכנית שנה ד' של האוניברסיטה כפי שהיא
12 מופעלת כעת, חופפת למידע העסקי שהיא העבירה לה. טענה זו נטענה באופן כוללני, ללא
13 כל פירוט וללא כל ראיה, והיא נסמכת רק על דבריה של התובעת שכפי שכבר נאמר לא ניתן
14 לבסס עליהם, מטעמים שבדיני הראיות ושבהימנות, כל ממצא. על כן התובעת לא הוכיחה
15 שהתוכנית לשנת ההשלמה המופעלת כיום באוניברסיטה דומה למודל הפדגוגי שהיא
16 לכאורה הציעה, כך שגם מטעם זה דין התביעה להידחות (אם כי ברור שגם לו הוכחה
17 הטענה, עדיין היה על התובעת להוכיח כי המודל שהיא הציעה והעבירה את תוכנו
18 לאוניברסיטה כלל "סוד מסחרי", דבר שלא הוכח).
19
- 20 **קיומו של הסכם מחייב בין הצדדים**
- 21 45. התובעת טוענת כי המכתב מיום 10/4/07 בו מובא סיכום הפגישה בין הצדדים מבטא את
22 ההסכם שנכרת בין הצדדים. אין בידי לקבל את הטענה. האמור במכתב זה הוא מתווה
23 ראשוני בלבד. הוא חסר גמירות דעת של שני הצדדים: לא רק של האוניברסיטה, אלא אף
24 של התובעת עצמה. הוא נערך באופן חד צדדי. הוא מדבר על דברים שעלו בפגישה וקובע
25 פעולות עתידיות שעל הצדדים לעשות כדי להבחיר את מצב הדברים. כותבת המכתב,
26 הנתבעת 5, העידה שמדובר בתקציר תרשומת שערכה לעצמה, והוא לא היה מיועד לשימוש
27 מחייב:
28 "ש. נספח ב' לתצהיר של אורלי, לסיכום הפגישה.
29 ת. זה עיקרי הדברים שעלו בפגישה, כמו שמנהלי אלדד ברקוביץ ציין אני לא
30 באתי על תקן לא פקידה, אני לא קלדנית, זה לא ההתמחות שלי, לכן אני רושמת
31 על מיני דברים בבלוק הסגול, הירוק והכתום, כותבת לי דברים שלי נראים
32 חשובים להמשך. ביקשו ממני לכתוב את הדברים שאני העליתי, את כמה
33 הנקודות שכתבתי כעיקרי הדברים, מכיוון שאף אחד בחדר לא כתב ואמרתי
34 שמבחינתי אין בעיה, מה עוד שלאורלי (התובעת – ש.מ.) זה היה חשוב. לא

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 **ראיתי בזה שום מניעה לכתוב את עיקרי הדברים שצינתי לעצמי ולהפיץ אותם**
 2 **בין המשתתפים.**
 3 **ש. תוכן המכתב שלך נכתב על בסיס מה שכתבת בפגישה?**
 4 **ת. דברים שאני כתבתי זה מה שאני הבנתי והדברים שצינתי לעצמי כחשובים**
 5 **מהפגישה."**
 6 (שורות 15-7 לפרוטוקול הדיון מיום 30/6/10).
 7
 8 46. מדובר אם כן בתרשומת שעשתה הנתבעת 5 לפי פרשנותה והבנתה כדי לדעת להמשך הדרך
 9 במה דברים אמורים, ובוודאי שאין לראות בכך מסמך מחייב בין הצדדים או מסמך הבא
 10 לשקף הסכמה מחייבת שהושגה בעל פה ותועדה באותו מסמך. כל שיש במסמך הלכוני הזה
 11 הוא עיקרי הדברים שנאמרו בפגישה ופעולות עתידיות עליהן הסכימו הצדדים על מנת
 12 לנסות ולקדם את הפרויקט. לשונו המפורשת של המסמך אינה מותירה מקום ל"פרשנות
 13 יצירתית" מהסוג שהתובעת מנסה לתת לו, באשר נאמר בו במפורש כי הפגישה שהוא
 14 מתייחס אליה נועדה "לבחון אפשרות" לקיים לימודי המשך של שנה ד' בחשבונאות
 15 בניהולה המקצועי של התובעת. המילים "לבחון אפשרות" ברורות, ומשמיעות מסר חד
 16 משמעי בדבר היעדר גמירות דעת. המסמך נמסר לידיה של התובעת לאחר לחץ שהפעילה על
 17 הנתבעים, ולא מיוזמתם. זאת ועוד: המסמך גם חסר מסוימות, ולו ברמה בסיסית. אין בו
 18 פירוט של תוכניות, תאריכים, עלויות (לאוניברסיטה ולסטודנט), משכורות בכלל והתמורה
 19 שתקבל התובעת בפרט, כמו גם תפקידה של התובעת במערכת וכל פרט בקשר לכך: משך
 20 ההתקשרות עם התובעת, אופן סיום ההתקשרות, הגדרת התפקיד ומהות הפעולות שתבצע
 21 התובעת ומקומה בהיררכיה הארגונית (על מי היא ממונה ולמי היא כפופה); ועוד כיוצא
 22 באלה פרטים שבלעדיהם לא ניתן לדבר על התקשרות חוזית בת תוקף בין הצדדים. אין
 23 מקום לדבר כאן על "השלמות פרטים" משום שמדובר בפרטים הקריטיים שאינם ניתנים
 24 ל"השלמה" אלא חייבת להיות הסכמה עליהם. אין ראיה טובה מזו לכך שאין מדובר
 25 בפרטים הניתנים להשלמה מאשר העובדה שעיון בתמליל הפגישה הבאה (והאחרונה) מלמד
 26 כי בדיוק על רקע עניינים אלה של הגדרת התפקיד, תוכנו, סמכויות וכפיפויות, ותמורה
 27 כספית, נכשלו המגעים בין הצדדים.
 28
 29 47. התובעת עצמה גם לא ראתה, בזמן אמת, את מצב הדברים באופן שהיא טוענת לו כעת. לו
 30 סברה התובעת כי המסמך מיום 10/4/07, שנערך בעקבות הפגישה מחודש מרץ 2007, הוא
 31 בגדר חוזה בר תוקף בינה לבין האוניברסיטה, היתה ללא ספק אומרת זאת במהלך הפגישה
 32 מחודש יולי 2007. כזכור, התובעת בחרה להקליט פגישה זו ללא ידיעת מי מהמשתתפים
 33 האחרים, כלומר עסקינן בפגישה שהתובעת צפתה מראש שיתעוררו בה קשיים ואף צפתה
 34 מראש לפחות את האפשרות שתעשה בעתיד שימוש בוכנה לצורך הליך משפטי. למרות כל
 35 אלה היא לא אמרה בכל מהלך הפגישה דבר שיש בו כדי ללמד על כך שלפחות לדעתה קיים

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 כבר חוזה תקף בינה לבין האוניברסיטה. היא אף אמרה את ההיפך, כאשר אמרה לנתבע 2
2 שיחזור אליה עם תשובה "האם אנחנו מתחננים או לא". מי שסבור שיש בידו כבר חוזה עם
3 הצד השני אינו מבקש תשובה לשאלה כזו, אלא להיפך: הוא אומר לצד השני שהמחויבות
4 החוזית כבר קיימת וכי הוא עומד על מימושה. התובעת, כמבואר לעיל, התבטאה בפגישה
5 שהיא עצמה בחרה להקליט באופן שלא רק שאינו תומך אפילו באפשרות שהיא סברה, ולו
6 בינה לבינה שבידה חוזה תקף עם האוניברסיטה, אלא שהוא מוכיח בעליל שהיא עצמה
7 הגדירה את מצב יחסי הצדדים כמצב של משא ומן שטרם התגבש אפילו לכלל גמירות דעת
8 להתקשר בחוזה ("האם אנחנו מתחננים או לא", בלשונה של התובעת עצמה; וראו
9 התייחסות מפורטת יותר לעניין זה בהמשך פסק הדין).
10
11 48. לאור האמור לעיל, דין הטענה שבין הצדדים נכרת חוזה (שהופר על ידי הנתבעים או על ידי
12 האוניברסיטה) להידחות.
13
14 **ניהול משא ומתן בחוסר תום לב**
15 49. הוכח שהתובעת והאוניברסיטה ניהלו משא ומתן לשילובה של התובעת בתוכנית לימודים
16 לשנת השלמה בחשבונאות, שהאוניברסיטה פעלה בעניינה עוד לפני הקשר הראשון שיצרה
17 עמה התובעת. בעקבות פגישה שיזמה התובעת בעניין זה במועד בו האוניברסיטה כבר
18 החלה לפעול ממילא כדי לבנות ולהפעיל את התכנית המדוברת, ניהלו הצדדים כאמור משא
19 ומתן אשר אילו עלה יפה היה מביא להשתלבות התובעת בתפקיד כזה או אחר בסגל
20 התוכנית. המשא ומתן האמור לא הגיע בסופו של דבר לכלל סיכום חיובי והתקשרות חוזית
21 בת פועל בין הצדדים, בשל הפערים בין הצדדים לעניין תפקידה ומעמדה של התובעת
22 בתכנית בכלל, ובמיוחד בשל הפערים שבין הדרישות הכספיות של התובעת לבין הסכומים
23 שהציעה האוניברסיטה לשלם לה.
24
25 50. לא מצאתי שהאוניברסיטה פעלה בחוסר תום לב כלפי התובעת, או שניצלה אותה להשגת
26 חומרים או רעיונות שלא היו ברשותה קודם לכן. גם אם האוניברסיטה התרשמה מכישוריה
27 של התובעת ורצתה לרתום אותה לשורותיה, עומדת לשני הצדדים הזכות שלא להיות
28 מחויבים האחד כלפי השני כל עוד לא נכרת ביניהם חוזה מחייב, כפי שקרה בענייננו.
29
30 51. התובעת לא הוכיחה שהאוניברסיטה או מי מטעמה ניהל את המו"מ עימה בחוסר תום לב,
31 ובמטרה לנצל. ההיפך מכך. מהעדויות עולה כי האוניברסיטה רצתה לשלב את התובעת
32 בתוכנית, ואף בתפקיד של מרכזת בשיתוף עם מרכז נוסף שיבוא משורותיה. הדבר הובהר
33 לתובעת כבר בפגישה הראשונה שהתקיימה עימה ביום 22/3/07, ולא נראה היה כי הוא
34 עומד בניגוד לרצונותיה של התובעת. הנתבע 2 העיד, ועדותו בעניין זה מקובלת עליי,
35 שהאוניברסיטה אינה נוהגת להקים שותפות עם גורמים חיצוניים בעניינים לימודיים,

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 והמקובל הוא לשלבם בתוכנית הלימודים, כשהשימוש במונח "שיתוף" אינו בא להעיד על
- 2 שותפות הנוצרת בין הצדדים אלא על שיתוף פעולה. כך העיד הנתבע 2 באשר להצהרתו
- 3 כלפי התובעת "אנחנו מתחננים":
- 4 "המסר שלי אורלי את תעבדי איתנו. אנחנו רוצים לשלב אותך לתוך התוכנית,
- 5 ואמרתי את זה בצורה מאוד ציורית, אנחנו נשואים, זאת אומרת, גם אם יהיו
- 6 חילוקי דעות בואי נראה איך מיישבים אותם, כי אנחנו רוצים להמשיך. אז
- 7 החלטנו לשלב אותה, ..." (שורות 30-32 בעמ' 57 לפרוטוקול הדיון מיום 30/6/11).
- 8
- 9 52. חוסר תום לב בניהול משא ומתן יכול לבוא לביטוי בצורות שונות. כדי להוכיח חוסר תום
- 10 לב כזה אין די בכך שהתקיים משא ומתן ובסופו של דבר לא נכרת חוזה. על התובע בעילה זו
- 11 להראות מהו אותו חוסר תום לב, ולהוכיחו. אחת הצורות המוכרות של חוסר תום לב
- 12 בניהול משא ומתן היא ניהולו בדרך הכוללת יצירת הרושם שהחוזה עומד להיכרת או כי
- 13 לבטח ייכרת, כאשר פני הדברים רחוקים מכך. האם דברי הנתבע 2 בפגישה האחרונה בין
- 14 הצדדים לאמור: "החלטנו כבר, אנחנו מתחננים", יכולים להיחשב כחוסר תום לב מהסוג
- 15 הנ"ל? דעתי היא שהתשובה שלילית. זאת לא רק משום שמקובלים עלי דברי הנתבע 2
- 16 באשר לכוונתו בעת שאמר את הדברים כפי שהובאו לעיל, אלא גם ואף בעיקר מפני
- 17 שהראיות מלמדות בעליל כי גם התובעת עצמה לא הבינה את הדברים בדרך זו בזמן אמת.
- 18 היא לא חשבה כך טרם הפגישה, כאשר החלטה להקליט אותה ללא ידיעת שאר
- 19 המשתתפים. היא לא חשבה כך גם במהלך הפגישה ומיד כשהדברים נאמרו, ותגובתה
- 20 המיידית לדברים היתה שיכול מאד להיות שהיא תחליט שלא ("מתחננים") ש"זה לא יצא
- 21 לפועל פה אבל זה יצא לפועל במקום אחר"!). הנתבע 2 ניסה להפיס את דעתה. תחילה אמר
- 22 "יצאת איתנו" והוסיף כי תחרות היא בעיניו דבר אפשרי – "בטח שכן, למה לא"; כאשר
- 23 תגובתה היתה שאם תלך היא תיקח איתה את ה"קונספט", כלשונה, השיב מייד "תקחי
- 24 לך", אולם מייד לאחר מכן אמר "היא לא הולכת", וניסה לדבר על ליבה ("תרדי
- 25 מהקשיחות"). סיום הפגישה היה מייד לאחר דברים אלה, ודברי הנתבע 2 היו שהם ייתנו
- 26 לה תשובות (בנושאים בהם התגלעו המחלוקות) והיא מתבקשת להכין את "המסמך
- 27 המרכזי". היא הבטיחה שתעשה כן, אולם לא כך עשתה. גם לאחר סיום הפגישה, אם כן, לא
- 28 חשבה התובעת כי דברי הנתבע 2 "החלטנו כבר, מתחננים" מבטאים מצג בדבר ודאות (או
- 29 קרוב לכך) בהצלחת המשא ומתן והראיה שהתובעת כלל לא ניסתה, לאחר אותה פגישה,
- 30 לעשות דבר כדי לקדם את מימוש האמירה "אנחנו מתחננים" ולא ניסתה לממש אותה
- 31 בדרך של ניסיון, לכל הפחות, לכרות חוזה קונקרטי עם האוניברסיטה ובמיוחד לא טרחה
- 32 כלל להעביר את המסמך שהתבקשה ואף הבטיחה להעביר אליה. מכאן, שלא לפני, לא
- 33 במהלך ולא אחרי הפגישה, לא היה לתובעת הרושם שהנתבעים או מי מהם התחייב בפניה,
- 34 או עשה בפניה מצג חד משמעי שהיא הסתמכה עליו, כי חוזה בין הצדדים ייכרת לבטח.
- 35 התובעת היא זו שהלכה למעשה ניתקה את הקשר עם הנתבעים כאשר לא פעלה כפי שסוכם

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- בתום הפגישה האחרונה. בנסיבות אלה לא רק שלא נכון לייחס לנתבעים חוסר תום לב
במשא ומתן, אלא זהו אף מעשה מקומם. גם הנסיון (ככל שלכך אכן כיוונו הדברים) לטעון
כי האוניברסיטה משמלמת כיום לעוסקים בשנת ההשלמה סכומים דומים לאלה שהתובעת
ביקשה ונטען בסניה כי הם מופרזים תוך שהוצעו לה סכומים נמוכים בהרבה וכי התכנית
רווחית למרות זאת, אינו יכול להועיל לתובעת. ראשית, אינני סבור שהדברים הוכחו. שנית
וגם אם נניח שהוכחו, יכול ואדם או גוף יסרבו להצעה כספית מצידו של מציע אחד, ולאחר
מכן יקבלו הצעה זהה או דומה של מציע ב'. לכך יש כמה סיבות אפשריות – החל בהבדלים
בין המציעים בנושא הניסיון, התואר האקדמי וכיוצא באלה, דרך "כימיה" טובה יותר של
המציע השני עם מקבלי ההחלטות ואם שאר האנשים שיש לשתף עימם פעולה, וכלה
בהפקת לקחים על ידי האוניברסיטה שאולי הבינה שכדי לגייס אנשים טובים לתפקידי
מפתח בשנת ההשלמה יהיה עליה לשלם יותר ממה שהיתה מוכנה בעבר להציע.
53. נתון נוסף שיש להביא בחשבון בהקשר זה הוא משך הזמן בו התנהל המשא ומתן בין
הצדדים, וכמות המהלכים שנכללו בו. מעבר לפגישת היכרות ראשונית, כלל המשא ומתן
שתי פגישות בלבד: הפגישה הראשונה התקיימה ביום 22/3/07, והשנייה ביום 17/7/07
שלאחריה המו"מ לא צלח והתובעת הבינה שהעניין לא יצא אל הפועל. מדובר בפרק זמן של
4 חודשים שהוא פרק זמן לא ארוך יחסית, כך שלא ניתן לומר שהמו"מ נועד לשטות
בתובעת. כל שאירע הוא שהמשא ומתן הגיע לשלב שבו הובן שבהיבט הכלכלי הפערים בין
הצדדים אינם ניתנים לגישור. בשלב כזה לגיטימי שאחד מהצדדים יבחר לסיים את המשא
ומתן. אם ניקח בחשבון שאת התביעה הגישה התובעת ביום 29/10/07, כשלושה חודשים
בלבד לאחר הפגישה האחרונה בין הצדדים, ולנוכח הקלטת הפגישה האחרונה, נראה כי
כבר ביום בו התקיימה הפגישה השנייה ולפני שהחלה גמלה בליבה של התובעת ההחלטה
לנהל הליך זה נגד הנתבעים, או – למצער – כבר התגבשה אצלה ההבנה כי האפשרות שיחסי
הצדדים יגיעו לכלל ניהול הליך משפטי אינה בלתי ריאלי, בעוד האפשרות שהמשא ומתן
יסתיים בחוזה היא לכל הפחות רחוקה מוודאות. גם נתון זה מלמד שהנתבעים או מי מהם
לא השלו את התובעת להאמין שהמשא ומתן יסתיים בהכרח בחוזה.
54. בהקשר זה יש לשוב ולהזכיר כי האוניברסיטה פנתה עוד לפני ההדברות עם התובעת
למועצה וכאמור החלה בהליכים לפתיחת תוכנית לשנה ד', כך שגם במובן זה לא מצאתי
את האוניברסיטה חסרת תום לב.
- עשיית עושר ולא במשפט**
55. אין בפניי כל ראיה שעל פיה ניתן לקבוע כי הנתבעים התעשרו על חשבונה של התובעת.
הטלת חובת השבה על מי מהנתבעים מכוח דיני עשיית העושר משמעותה, בנסיבות דנן,
הכרה (ולו עקיפה) בזכויות בנות הגנה של התובעת במודל הפדגוגי. בהינתן העובדה שאותו

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

1 "מודל" לא הבשיל לכלל יצירה או מוצר, הרי שמדובר למעשה במתן הגנה לרעיון בלבד, וגם
2 זאת רק לו נקבל את הטענה שהאוניברסיטה אכן עושה שימוש ברעיון שבא לה לראשונה
3 מפי התובעת. הכללים שנקבעו בחלכת א.ש.י.ר (רע"א 5768/94, 5614/95, 993/96) חלים רק
4 על "מוצר", וכל העניינים שנדונו שם היו ענייניהם של מוצרים שהועתקו ולא של רעיונות
5 גרידא. על רעיונות בלבד, שאף אינם בגדר סוד מסחרי, אין הדין מגן – לא בדרך של הגנה
6 קניינית ולא בדרך אחרת, לרבות זו המבוססת על דיני עשיית עושר ולא במשפט. זאת משום
7 ששיקולי מדיניות מכריעים מצדיקים ואף מחייבים קיומו של שוק חופשי של רעיונות בכל
8 תחום – טכנולוגי, תעשייתי, עסקי, פוליטי-ציבורי, אמנותי ועוד (ראו, בין השאר: מ' דויטש,
9 עולות מסחריות וסודות מסחר (תשס"ב), עמ' 108 סיפא). אין זה מקרה שהתובעת אינה
10 מביאה כל אסמכתא בה זכה רעיון, שלא הבשיל לכלל יצירה או מוצר, להגנה מכח דיני
11 עשיית עושר ולא במשפט. מי שחפץ להביא לידיעתו של אחר רעיון שהגה ומבקש למנוע
12 מהאחר עשיית שימוש ברעיון בלעדיו או ללא הסכמתו, חייב לגרום לכך שתהיה התחייבות
13 חוזית בה יתחייב אותו אחר להימנע משימוש ברעיון ללא הסכמת הוגה הרעיון, אין חולק
14 שלא רק שלא היתה התחייבות כזו, אלא שהתובעת גם לא אמרה בשום שלב למי מהנתבעים
15 כי היא דורשת, או אפילו מצפה, שה"מודל" לא ייושם ללא הסכמתה או שיתופה. אם לא די
16 בכל אלה, לא הוכח כלל שה"מודל" שעליו מבוססת התביעה כולה הוא אכן זה שבו עושה
17 האוניברסיטה שימוש בפועל. די בנקודה אחרונה זו, אפילו לבדה, כדי להביא לדחיית
18 התביעה ככל שהיא מבוססת על דיני עשיית עושר ועל דיני זכויות יוצרים.

19

20

שאלת חבותם האישית של הנתבעים 2-5

21 56. בתביעתה עתרה התובעת לחיוב הנתבעים 2-5 ביחד ולחוד עם האוניברסיטה שכן עוולו
22 יחדיו כלפיה, ובסיכומיה טענה לאחריותם האישית מהיותם אורגנים של האוניברסיטה,
23 שהיו מעורבים באופן מרכזי בפעילות האוניברסיטה ולקחו חלק אישי במו"מ.
24
25 57. בעניין זה אני מקבל את טענת הנתבעים כי התובעת לא פירטה מהם מעשיו של כל אחד
26 מהנתבעים 2-5 בעוולות להן היא טוענת, מהן החובות שכל אחד מהם הפר, ומדוע יש
27 לחייבם באופן אישי כאשר אין חולק שפעלו כנציגיה של האוניברסיטה, ואין טענה שחרגו
28 מהסמכות שהעניקה להם.

29

30 58. כאמור וכמפורט לעיל, לא מצאתי שהתנהלותם של הנתבעים 2-5 כנציגיה של האוניברסיטה
31 חסרה תום לב או חרגה מהמקובל בניהול מו"מ ומשקבעתי שאין לחייבה, גם אין לחייבם.
32 לטעמי, כיוון שכל פעולותיהם היו מטעם האוניברסיטה ולא נטענה כל טענה של חריגה
33 מסמכות, לא היה מקום לתבוע אותם אישית מלכתחילה. במיוחד לא היה מקום לתבוע
34 אישית את הנתבעים 3 עד 5, שתפקידם במגעים עם התובעת היה משני והיא אינה מסתמכת
35 כלל על דברים שאמרו.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

עילות תביעה נוספות

59. התובעת טוענת עוד בתביעתה לקיום עילות נוספות, שזכו להתייחסות "טלגרפית" בסיכומיה: גניבת עין, רשלנות והפרת חובות אמון כלפיה כיום. נוכח דרך התייחסות התובעת בסיכומיה לעילות אלה אתייחס אף אני אליהן בקיצור נמרץ.
60. גניבת עין פירושה הצגת מוצר או שירות של הנתבע, על ידו או על ידי מי מטעמו, כמוצר או שירות של התובע או כמוצר או שירות שלתובע יש קשר אליו (סעיף 1 לחוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999). אין חולק שהאוניברסיטה (וכמוה גם כל אחד משאר הנתבעים) אינה טוענת ואינה מציגה בשום צורה את תכנית שנת ההשלמה שהיא מקיימת כתוכנית של התובעת. הנתבעים כולם הרי טוענים את ההיפך: כי התכנית הקיימת אינה זו שהתובעת הציגה להם. בין שהטענה נכונה ובין שלא, גניבת עין אין כאן.
61. טענת הרשלנות נטענה על דרך הסתם הגמור. מהי חובת הזהירות המושגית והקונקרטית הנטענת? מהי הפרתה הנטענת? כיצד גרמה הפרה זו לנזק מהנזקים הנטענים? לכל אלה אין התובעת טורחת להשיב, ולו ברמז. לטעמי, הטעם הוא שאין בנמצא תשובות כאלה.
62. הפרת חובות אמון כלפי התובעת כיום: גם כאן סתמה התובעת ולא פירשה. אין דין מיוחד ליוזמים. המדובר ביישום קונקרטי של חובת תום הלב, ובה כבר דן פסק דין זה ונמצא שלא הוכחה הפרה כלשהי של חובה זו. בנוסף, למצער ספק אם ניתן לראות בתובעת "יוזם", הן משום שלא הביאה כל חידוש קונספטואלי ואף לא הציגה לאוניברסיטה להיכנס לתחום פעילות שלא עלה בדעתה עד אז להיכנס אליו, והן משום שהאוניברסיטה מטבעה אינה גוף שעושה עסקים.

הנזק

63. למעלה מן הצורך, שכן קבעתי כי התובעת לא הוכיחה זכויות בנות הגנה, אדון בקצרה בסוגיית הנזקים להם טוענת התובעת, שבתביעתה הועמדו על סכום כולל של 3,172,000 ₪, כשלחלן אתייחס לכל אחד מראשי הנזק הנטענים.
64. תשלום עבור שעות עבודה לעבר – התובעת טוענת כי היא זכאית לתשלום עבור 1,500 שעות עבודה שהשקיעה בעלות של \$200 דולר לשעה, ובסך הכל 1,472,625 ₪. כאמור לעיל התובעת לא הוכיחה את היקף שעות העבודה לו היא טוענת, ובכל הנוגע לפיצוי בגין שעות שהקדישה לפיתוח המודל הכל נותר בגדר טענות שסבירותן ומהימנותן רחוקות עד מאד מלעמוד ברף הנדרש. זאת ועוד: גם עצם הזכאות לשיפוי על ההשקעה בפיתוח אינה מבוססת על דבר. לא היתה התחייבות לשפותה על שעות אלה, והיא גם לא דרשה שיפוי כזה

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

- 1 במשא ומתן. כאשר פיתחה והגתה את ה"מודל", לא היתה רשאית לצפות שמישהו בכלל
- 2 והנתבעים או מי מהם בפרט ישפו אותה על הזמן שהשקיעה.
- 3
- 4 65. תשלום עבור שכר עבודה לעתיד – התובעת טוענת להפסד השתכרות אצל האוניברסיטה
- 5 בסכום חודשי של 15,000 ₪ למשך 5 שנים, סך הכל 900,000 ₪. באשר להפסדי שכר לעתיד
- 6 התובעת לא הוכיחה כי זוהי המשכורת שהייתה משתכרת באוניברסיטה אם היתה משולבת
- 7 בתוכנית, ולא הוכיחה זכות, או אפילו מקור סביר לציפייה, שתקופת עבודתה תימשך 5
- 8 שנים. מכל מקום, לא ניתן לבקש את מלוא השכר שהיה ניתן לקבל, גם לו כמה זכות
- 9 לקבלו, מבלי להביא בחשבון שהעבודה שהיתה אמורה להינתן בתמורה לא ניתנה והזמן
- 10 שהיתה התובעת צריכה להקדיש לעבודה באוניברסיטה עמד לרשותה לצורך יצירת הכנסה
- 11 מכל מקור אחר. כעניין שבעובדה התובעת המשיכה עוד פרק זמן של כשנה בעבודתה
- 12 בשירות הציבורי, ואז עברה למגזר הפרטי.
- 13
- 14 66. נזקים נוספים: הנזקים הנוספים שנתבעים הם נזקים עקב שימוש האוניברסיטה במודל
- 15 הפדגוגי לפי אומדן בסכום של 250,000 ₪; נזק עקב אובדן הזדמנות עסקית לפי אומדן
- 16 בסכום של 250,000 ₪; נזק בגין פגיעה במוניטין בסכום של 200,000 ₪; ונזק בגין עוגמת
- 17 נפש בסכום של 100,000 ₪.
- 18
- 19 67. אמנם הפסיקה קובעת כי בדיני הקניין הרוחני בהם קשה לעיתים לקבוע באופן מדויק את
- 20 נזקי המפר ניתן לקבוע פיצוי לניזוק על פי אומדן במקום בו הוכחה גרימה של נזק, אך
- 21 בענייננו לא רק שהתובעת לא הוכיחה כי נגרם נזק, אלא גם חלק מהנזקים להם היא טוענת
- 22 ניתנים להוכחה והמידע עליהם, אם היה קיים, אמור היה להיות בשליטתה (נהיךף שעות
- 23 העבודה, עלות שעת עבודה וכו'), והיה עליה לתמוך טענותיה בעניין זה בראיות. גם כאשר
- 24 קובעים פיצוי בדרך של אומדן צריך בית משפט קמא לקחת בחשבון את הנתונים והעובדות
- 25 שהוצגו לפניו ועל בסיסם להשלים את החסר, כלומר היה על התובעת לנמק על מה מבוסס
- 26 סכום האומדן לו היא טוענת. אם סברה התובעת כי לפני קושי ראיתי בהוכחת נזקיה,
- 27 הרי שלשם כך התווה המחוקק בדיני הקניין הרוחני סעיף של פיצוי ללא הוכחת נזק (סעיף
- 28 56 בחוק זכות יוצרים), אלא שבהעדר זכות יוצרים לא ניתן לדבר על פיצוי מסוג זה. לא
- 29 הוכח כי המוניטין של התובעת נפגע בדרך כלשהי, שהרי קיומו של מוניטין ופגיעה בו הם
- 30 עניינים שבעובדה שניתן להוכיחם גם אם לא ניתן להוכיח את שיעורם המדויק. לא הוכח
- 31 שהיתה "הזדמנות עסקית", וממילא לא הוכח שאבדה (ונוכח כי מומחה התובעת הודה
- 32 בעדותו כי אין ביכולתו להצביע ולו על דוגמה אחת להתקשרות של שותפות עסקית עם
- 33 מוסד להשכלה גבוהה בתחום תוכניות לימודים). לא הוכח כי מעבר לאבדן ההכנסה
- 34 שהתובעת ציפתה לקבל לו השתלבה בתכנית, נגרם לה נזק כלשהו עקב עצם השימוש של
- 35 האוניברסיטה ב"מודל". לכל היותר ניתן לומר שעגמת הנפש של התובעת היא דבר שניתן

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 4130-10-07 טל ואח' נ' האוניברסיטה הפתוחה ואח'

1 לקבל שהוכח, אלא שעגמות נפש היא מנת חלקו של כל מי שיוזם מהלך העשוי להניב שיתוף
2 פעולה ובסופו של דבר אינו מתממש. על עגמת נפש כזו לא ניתן לקבל פיצוי, אלא אם יש
3 עילה שבדין לפצות עליה, עילה שבענייננו התובעת לא הצליחה להוכיח.
4
5 68. נראה אפוא כי גם אם הייתה התובעת מוכיחה קיומה של זכות, הנזקים אותם היא תובעת
6 אינם מוכחים לא מצד עצם קיומם ולא מצד שיעוריהם. הם מופרזים בעליל. הם אינם
7 נתמכים בעדויות בכתב, בחישובים או בנתונים אחרים. כל שהציגה התובעת היא חוות דעת
8 של כלכלן הבאה ללמד על שוויו הלכאורי של הפרויקט, על מנת להוכיח את הערך הכלכלי
9 של המודל הפדגוגי לטענתה, אלא שבכתב התביעה כלל לא היתה התייחסות לשווי הכלכלי
10 של הפרויקט. המומחה גם דיבר על השיעור שלדעתו זכאית התובעת לקבל מאותו שווי מידי
11 האוניברסיטה לכשתחדל מלעבוד במסגרת הפרויקט, אלא שהתובעת עצמה כלל לא טענה
12 לזכות כזו ולא ביקשה סעד כזה בתביעתה. הנתבעים התנגדו, מטעמים אלה בדיוק, לשמיעת
13 עדותו של המומחה בטענה שאינה רלבנטית, ונקבע כי הטענה תוכרע בפסק הדין. אם לא די
14 בכל אלה, הרי שגם הרלוונטיות של הנתונים המובאים בחוות דעתו ושעליהם היא מבוססת
15 לא הוכחה, ואין בה כדי ללמד על הנזקים להם היא טוענת – לא על קיומם, ובדאי שלא על
16 שיעורם.
17
18

סוף דבר

19 69. התביעה נדחית.
20 התובעת תשלם לנתבעים הוצאות ושכר טרחת עורך-דין בסכום כולל של 200,000 ₪ להיום.
21
22
23
24
25 ניתן היום, י"ג תשרי תשע"ב, 11 אוקטובר 2011, בהעדר הצדדים.
26

27 שאול מנהיים, שופט
28
29
30
31
32